

POLITIKA OCHRANY PRÁV DIEŤAŤA

Politika ochrany práv dieťaťa Karpatskej nadácie

Našou víziou je východné Slovensko – miesto, kde ľudia a organizácie prebrali zodpovednosť za seba, zlepšujú svoj život a svet okolo seba, rešpektujú sa navzájom, spolupracujú, pomáhajú si a spoločne tvoria budúcnosť.

Deti a ohrozené skupiny sú pre Karpatskú nadáciu veľmi dôležité. Karpatská nadácia sa zaväzuje k ochrane detí pred akýmkoľvek skutkami, ktoré by im mohli ublížiť a porušiť ich práva.

Východisková situácia

Politika ochrany práv dieťaťa (ďalej len Politika) Karpatskej nadácie je založená na Politike ochrany detí vytvorenej organizáciou Eurochild. Zároveň sme čerpali inšpiráciu z Politiky ochrany práv dieťaťa organizácie Keeping Children Safe Coalition a konzultovali s odborníkmi na ochranu práv detí z Nadácie pre deti Slovenska. Politika ochrany práv dieťaťa vychádza z Dohovoru OSN o právach dieťaťa (ďalej iba Dohovor). Veríme, že ochrana detí do veku 18 rokov je kľúčová

pri zabezpečení práv, informácií a priestoru na vyjadrenie názorov ako aj komunikácie s inými deťmi alebo dospelými. Deti sa môžu stať silnými jedincami, agentmi zmeny vo svojom živote a v živote svojej rodiny a komunity iba vtedy, ak sú chránené pred násilím, diskrimináciou, akýmkoľvek zneužívaním (fyzickým, sexuálnym, emocionálnym) alebo zanedbaním.

1 ZÁKLADNÉ PRINCÍPY A HODNOTY OCHRANY PRÁV DIEŤAŤA KARPATSKEJ NADÁCIE

Táto Politika je založená na Dohovore OSN o právach dieťaťa. Nadácia rešpektuje Dohovor ako ucelený dokument, ktorý tvorí základný rámec pre ochranu, zabezpečenie a možnosť participácie všetkých detí. Všetky deti a mladí ľudia, ktorí sa zúčastňujú na aktivitách organizovaných alebo podporených Karpatskou nadáciou, majú právo, aby:

- ich zdravie, bezpečnosť, blaho a najlepší záujem boli prvoradé,
- bol chránený a podporený ich vývin a tým umožnený rozvoj a naplnenie ich potenciálu,
- boli rešpektovaní a pochopení v rámci svojho kultúrneho, národnostného a náboženského pozadia,
- boli vypočutí a ich názor bol plne braný do úvahy,
- sa stali aktívnymi účastníkmi pri rozhodnutiach, ktoré sa ich priamo týkajú (vrátane ochrany práv dieťaťa).

Karpatská nadácia verí, že mimovládne organizácie, ktoré pracujú na uplatnení detských práv, majú absolútnu povinnosť chrániť deti a mladých ľudí pred zneužitím alebo zanedbaním. Táto povinnosť je záväzná a nespochybniteľná.

Bez vhodne nastavených štandardov a mechanizmov organizácia nielenže zlyháva pri plnení svojej primárnej povinnosti chrániť deti a mladých ľudí, ale zároveň nedbalo vytvára prostredie, kde môže dôjsť k zneužívaniu.

Preto Karpatská nadácia:

- vytvára prostredie, kde deti a dospelí otvorene hovoria o problémoch bezpečnosti a ochrany,
- praktizuje transparentnú komunikáciu v rámci organizácie, ale i mimo nej (medzi partnermi), aby podporila nárast povedomia a princípov implementácie ochrany práv dieťaťa,
- vytvára jasné procesy, ktorými bude riešiť prípadné obvinenia otvorene, spoľahlivo a spravodlivo.

1.1 Implementácia a zodpovednosť politiky ochrany práv dieťaťa v Karpatskej nadácii

Túto Politiku sme vytvorili s cieľom zabezpečiť čo najvyšší štandard profesionálneho prístupu a správania sa, aby sme zabránili zneužitiu detí alebo mladých ľudí počas ich zapojenia sa do aktivít, projektov alebo programov, ktoré v Karpatskej nadácii (ďalej len KN) organizujeme, implementujeme a podporujeme. Politika preto obsahuje opatrenia, ktoré budeme dodržiavať pri nábore nových zamestnancov; prehodnotení manažérskych štruktúr; vytváraní priestoru pre deti a mladých ľudí, aby mohli otvorene hovoriť o problémoch a pri školeniach pre zamestnancov. Politika taktiež obsahuje jasné postupy, ktoré majú organizácie spolupracujúce s Karpatskou nadáciou dodržiavať počas spoločných aktivít, projektov a programov. Tieto procesy a kontrolné zoznamy sú súčasťou Politiky, rovnako ako procesy ohlasovania a následných krokov k riešeniu v prípade, že dôjde k porušeniu štandardov zabezpečujúcich ochranu detí. Štandardy a postupy, ktoré sú ďalej rozpracované v tomto dokumente, vychádzajú z vyššie uvedených princípov.

1.2 Definície

Dieťa

Podľa Dohovoru o právach dieťaťa sa dieťaťom rozumie každá ľudská bytosť do 18 rokov veku, pokiaľ podľa zákona vzťahujúceho sa na dieťa nebola plnoletosť dosiahnutá už skôr.

Ochrana detí

Ochrana detí je široký pojem, ktorý zahŕňa princípy, štandardy, smernice a postupy vytvorené so zámerom chrániť deti pred úmyselným alebo neúmyselným zneužívaním. V tomto kontexte ochranu detí chápeme ako povinnosť KN zabezpečiť, aby zamestnanci, aktivity alebo programy nespôsobili ujmy deťom, čiže nevystavovali deti rizikám možného zneužitia alebo ujmy. V prípade podozrenia ohrozenia bezpečnosti detí v rámci aktivít alebo programov, v ktorých sú zapojené, bude Karpatská nadácia hlásiť podozrenie kompetentným autoritám.

Priamy kontakt s deťmi

Pod týmto pojmom chápeme situáciu, v ktorej sa osoba nachádza priamo v prítomnosti dieťaťa počas nejakej aktivity organizovanej KN, bez ohľadu na to, či ide o pravidelné, krátkodobé alebo dlhodobé stretnutia. Ide o podoby formálneho a neformálneho vzdelávania, voľno-časové aktivity, resp. rôzne konferencie a stretnutia, na ktorých sa zúčastňujú deti, alebo o prácu s dobrovoľníkmi a s pracovníkmi s deťmi a mladými ľuďmi.

Nepriamy kontakt s deťmi

Pod týmto pojmom chápeme:

- a) prístup k informáciám o deťoch, ktoré sa zapájajú do aktivít KN, ako napríklad mená, adresy, fotografie a prípadové štúdie,
- b) zabezpečenie financií pre organizácie, ktoré pracujú priamo s deťmi. Aj keď tento kontakt KN s deťmi definujeme ako nepriamy, je zodpovednosťou donora, aby hájil práva a bezpečnosť detí a mladých ľudí aj v takomto prípade.

Politika

Politika ochrany práv dieťaťa je vyhlásenie organizácie, že sa zaväzuje chrániť deti pred akýmikoľvek formami zlého zaobchádzania a jasne vymedzuje kroky, ktoré je potrebné urobiť na ochranu detí. Politika ochrany pomáha vytvárať bezpečné prostredie pre deti a zároveň vyjadruje vážnosť a záväznosť rozhodnutia organizácie chrániť deti.

1.3 Čo je zneužívanie detí?

WHO (World Health Organisation, Svetová zdravotnícka organizácia) definuje zneužívanie alebo týranie detí ako používanie akýchkoľvek foriem fyzického alebo psychického násillia, poškozovania alebo zneužitia, zanedbávania alebo nedbalého zaobchádzania, obchodného, sexuálneho a iného vykorisťovania, pričom dochádza k priamemu alebo potenciálnemu ublíženiu na zdraví dieťaťa, ohrozeniu života a narušeniu rozvoja alebo ľudskej dôstojnosti zneužívajúcej zodpovednosť, dôveru alebo moc, ktorú zneužívajúci v danom vzťahu má. V našom chápaní zneužívanie detí sa môže (okrem iného) prejavovať ako:

Fyzické týranie, ktoré má rôzne formy a prejavy ako napríklad: bitie, trasenie, sotenie, popálenie, úmyselné obarenie, dusenie, škrtenie a topenie dieťaťa atď. K fyzickému týraniu dochádza aj vtedy, keď rodič alebo iná zodpovedná osoba zanedbáva symptómy ochorenia alebo úmyselne spôsobuje ochorenie dieťaťa. Niekedy dochádza k špecifickej forme týrania - tzv. Münchhausenov syndróm v zastúpení (by proxy), kedy rodič vymýšľa a úmyselne inscenuje zdravotné problémy dieťaťa, kvôli ktorým je dieťa opakovane pomerne náročne a bolestivo vyšetrované a liečené.

Psychické týranie, ktoré zahŕňa také správanie osôb, ktoré nepriaznivo pôsobí na psychický, citový vývoj a správanie dieťaťa. Môže mať rôzne formy a prejavy, napríklad opakované hovorenie deťom, že nie sú milované, nemajú žiadnu hodnotu, nie sú dostatočne dobré alebo ich hodnota nie je adekvátna splneniu očakávania osoby, ktorá sa o nich stará. Taktiež môže zahŕňať vekovo alebo vývinovo nevhodné očakávania od dieťaťa ako aj vystavovanie dieťaťa nebezpečenstvu alebo vyvolávanie strachu v ňom. Sčasti je psychické týranie súčasťou všetkých foriem zneužívania dieťaťa, ale môže sa objaviť aj samostatne.

Sexuálne zneužívanie detí, ktoré definujeme ako kontakt medzi dieťaťom a staršou alebo vyspelejšou osobou (napríklad mladistvý alebo dospelý, pričom môže ísť o cudzieho človeka, súrodencu alebo zodpovednú osobu - rodiča alebo zákonného zástupcu), pričom je dieťa použité ako objekt sexuálneho uspokojenia dospelaj alebo staršej osoby. Často sa toto správanie vynucuje silou, vymáhaním, úplatkami, vyhrážaním alebo inou formou nátlaku. Sexuálne zneužívanie detí sa môže prejavovať fyzicky, ale i psychicky a verbálne. Sexuálne zneužívanie zahŕňa aj akékoľvek vystavovanie dieťaťa sexuálnym aktivitám, sexuálnemu kontaktu, sexuálnemu správaniu a činnosti bez ohľadu na to, či si je toho dieťa vedomé alebo nie. Sexuálne prejavy môžu obsahovať fyzický kontakt (pričom môže dôjsť k vniknutiu ako napríklad pri znásilnení) alebo fyzický kontakt bez vniknutia. Avšak sexuálne zneužívanie sa môže prejavovať aj bez fyzického kontaktu, napríklad pri nútenom sledovaní alebo tvorbe pornografických videozáznamov alebo pri sledovaní sexuálnych aktivít, resp. povzbudzovaní detí, aby sa správali nevhodným sexuálnym spôsobom. Za komerčné sexuálne zneužívanie sa považuje každé využitie dieťaťa pre sexuálne účely za finančnú alebo inú odmenu. Dieťa je v tomto prípade považované za objekt obchodu a sexuálneho vykorisťovania. Tento jav sa často spája s obchodom a s organizovaným zločinom, resp. nútenou prácou a moderným otroctvom. Detská pornografia sa pre účely zákona definuje ako zobrazenie skutočnej alebo predstieranej súložie, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku s dieťaťom alebo osobou vyzerajúcou ako dieťa alebo zobrazenie obnažených častí tela dieťaťa, alebo osoby vyzerajúcej ako dieťa smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby. Tento obsah môže byť zobrazený formou fotografií, negatívov, diapozitívov, časopisov, kníh, kresieb, filmov, videozáznamov a grafických zobrazení v počítačoch. Existuje všeobecné delenie do dvoch kategórií: soft-core (neobsahuje explicitné sexuálne scény, ale zobrazuje nahé deti alebo deti, ktoré sa správajú zvodne) a hard-core, ktoré znázorňujú deti aktívne sa zúčastňujúce sexuálnych aktivít.

Zanedbávanie, pričom ho definujeme ako akútne a vážne ohrozenie dieťaťa v dôsledku nedostatočnej starostlivosti a podnetov dôležitých pre jeho zdravý fyzický a psychický vývin.

Šikanovanie, ktoré definujeme ako úmyselné ublíženie, často opakované v určitom období, pričom sa obeť len veľmi ťažko dokáže ubrániť. Prejavuje sa rôznymi formami, ale najčastejšie prejavy sú: fyzické šikanovanie (bitie, kopanie, odcudzenie

vecí obete), verbálne šikanovanie (nevhodné rasistické alebo homofóbne poznámky, vyhrážanie sa, nadávanie) a psychické šikanovanie (izolácia obete, neprijatie do skupiny vrstovníkov).

Zneužívanie detí za účelom obchodovania, ktoré definujeme ako využívanie detí na prácu alebo inú aktivitu s cieľom získania benefitov pre osobu, ktorá je za dieťa zodpovedná, pričom pôsobia poškodzujúco na fyzické a psychické zdravie dieťaťa, jeho vzdelanie alebo morálno- emocionálny rozvoj. Táto forma zneužívania sa prejavuje, okrem iného, nútenou prácou detí.

Dieťa, ktoré je nejakým spôsobom zneužívané, je často obeťou viacerých foriem násillia. Niektoré z ďalších foriem môžu byť diskriminácia, obťažovanie alebo šikanovanie, ktoré tiež negatívne pôsobia na rozvoj dieťaťa a ubližujú mu fyzicky aj psychicky.

2 DÔLEŽITOSŤ POLITIKY OCHRANY PRÁV DIEŤAŤA

Povinnosťou všetkých organizácií a profesionálov, ktorí pracujú alebo sú v kontakte s deťmi, je zabezpečiť, aby všetky aktivity boli bezpečné pre deti a preto je nevyhnutné, aby mali vytvorenú politiku ochrany práv dieťaťa.

KN potrebuje politiku ochrany práv dieťaťa, pretože tým zabezpečí:

Ochranu zamestnancov: podľa Dohovoru o právach dieťaťa všetky deti majú právo byť chránené pred akoukoľvek formou násillia, zneužívania a vykorisťovania. Preto má KN zodpovednosť zabezpečiť, aby všetky jej aktivity, projekty a programy boli bezpečné pre deti. To znamená, že zamestnanci KN nepredstavujú riziko pre deti a programy a projekty sú tvorené tak, aby hájili a podporovali bezpečnosť detí.

Ochranu detí: niektoré deti sú obzvlášť vystavené riziku zneužívania, vykorisťovania a nedbalého zaobchádzania zo strany tých, ktorí sa o nich starajú alebo majú prístup k súkromným informáciám. Mnohé z detí, ktoré žijú v ťažkých podmienkach, už majú skúsenosť, že toto právo na ochranu bolo porušené, a zažili narušený vzťah, dôveru alebo dokonca boli zneužití dospelým.

Ochranu dobrého mena organizácie: inštitúcie, ktoré pracujú s ohrozenými deťmi, sú vystavené riziku obvinenia zo zneužívania. Preto je dôležité, aby mali vytvorenú Politiku ochrany a mechanizmy, ako sa pred takýmito obvineniami chrániť. Bez Politiky sa organizácia len ťažko ubráni pred krivým obvinením a jej dobré meno môže byť ľahko poškodené. Takéto obvinenia môžu negatívne ovplyvniť nielen ďalšie financovanie, ale aj dobré meno mimovládnych organizácií ako takých.

3 VYMEDZENIE POLITIKY OCHRANY PRÁV DIEŤAŤA

Politika ochrany práv dieťaťa KN sa týka:

- a) všetkých pracovníkov (zamestnancov aj stálych pracovníkov v inom ako zamestnaneckom pomere), členov správnej rady, ostatných poradných orgánov a dobrovoľníkov,
- b) všetkých, ktorí spolupracujú s Karpatskou nadáciou (škoolitelia, konzultanti),
- c) všetkých dospelých, ktorí sprevádzajú deti na podujatiach a aktivitách organizovaných KN,
- d) všetkých, ktorí sa zúčastňujú aktivít a podujatí pre deti, ktoré organizuje KN (novinári, sponzori, donori atď.).

Povinnosťou všetkých vyššie uvedených subjektov je prečítať si politiku ochrany práv dieťaťa KN a podpísať Čestné vyhlásenie, že budú dodržiavať uvedené princípy a procesy.

3.1 Zvyšovanie informovanosti o potrebe ochrany práv dieťaťa

Z dôvodu účinnej implementácie Politiky je nevyhnutné, aby všetci pracovníci, dobrovoľníci, konzultanti, škoolitelia atď. boli oboznámení s obsahom Politiky, porozumeli jej a dodržiavali všetky kroky, ktoré zabezpečujú, aby nedošlo k ubliženiu dieťaťu, s ktorým by prišli do kontaktu počas, ale i mimo práce.

Kópia Politiky bude zaslaná každému dôležitému dospelému, ktorý sa zapojí do aktivít KN, ako aj organizáciám, ktoré organizujú podujatia v mene KN a osobám, ktoré sprevádzajú deti na takéto podujatia. Povinnosťou týchto organizácií bude informovať svojich zamestnancov, rodičov detí alebo osoby starajúce sa o deti o obsahu Politiky a informovať deti o ich právach na ochranu a o procesoch ohlasovania problémov v prípade, že sa vyskytnú.

3.2 Politika ochrany práv dieťaťa Karpatskej nadácie s ohľadom na externých partnerov

Politika sa týka všetkých organizácií a externých partnerov, ktorí spolupracujú na aktivitách, v ktorých sú deti zapojené. Ak dané organizácie ešte nemajú vypracovanú vlastnú politiku ochrany práv dieťaťa, ich povinnosťou je dodržiavať zásady a kroky definované v Politike KN a mali by prejaviť ochotu vypracovať vlastnú Politiku, ktorá zohľadňuje lokálny kontext a legislatívu. V prípade, že dôjde k niekoľkým menším alebo jednému zásadnému porušeniu dohodnutých pravidiel a princípov, resp. k porušeniu bezpečnosti dieťaťa, KN si vyhradzuje právo ukončiť spoluprácu s danou organizáciou alebo inštitúciou.

3.3 Hodnotenie rizík a tvorba programu bezpečnosti

KN sa zaväzuje tvoriť programy a projekty, ktoré sú bezpečné pre deti, a preto bude vykonávať posúdenie rizík a zavádzať stratégie na dodržanie bezpečnosti pri ich tvorbe. Zároveň prijme opatrenia na zníženie rizika, ktoré budú súčasťou tvorby, realizácie a hodnotenia programov, projektov a aktivít, na ktorých sa deti priamo zúčastňujú alebo ktoré majú na deti nejaký dopad. Bez Politiky sa organizácia len ťažko ubráni pred krivým obvinením a jej dobré meno môže byť ľahko poškodené. Takéto obvinenia môžu negatívne ovplyvniť nielen ďalšie financovanie, ale aj dobré meno mimovládnych organizácií ako takých.

4 POLITIKA OCHRANY PRÁV DIEŤAŤA KARPATSKEJ NADÁCIE

Táto Politika bola vytvorená cieľom zabezpečiť najvyššiu možnú úroveň profesionálneho správania sa a osobnej praxe pri práci s deťmi, aby nedošlo k ich ohrozeniu počas účasti na aktivitách organizovaných KN.

4.1 Pracovníci a iný personál

Každá osoba (pracovník, člen správnej rady, dobrovoľník, konzultant alebo školiteľ), ktorá chce pracovať pre KN alebo s KN spolupracovať, musí:

a) podpísať Záväzné vyhlásenie, že súhlasí s princípmi a podmienkami politiky ochrany práv dieťaťa KN a že sa zaväzuje dodržiavať ich.

Súčasťou osobného pohovoru je, okrem štandardných postupov, aj:

- oboznámenie záujemcu s jasným vymedzením pozície a vyplývajúcej zodpovednosti s ohľadom na politiku ochrany práv dieťaťa,
- rozhovor o bezpečnosti a ochrane detí a uistenie sa, že uchádzač plne rozumie týmto princípmi a zaväzuje sa dodržiavať ich,
- súhlas s dodržiavaním princíпов politiky práv dieťaťa je súčasťou pracovnej, mandátnej alebo inej zmluvy o spolupráci.

b) podpísať Čestné vyhlásenie o akomkoľvek odsúdení v trestnom konaní alebo rehabilitovanom treste. Súčasťou pracovnej alebo mandátnej zmluvy s KN je aj podpísanie súhlasu s vyžiadaním Výpisu z registra trestov v prípade potreby.

4.2 Školenia a vzdelávanie

Za účelom úspešnej implementácie politiky ochrany práv dieťaťa vykoná KN nasledovné opatrenia:

a) Pracovník alebo dobrovoľník bude informovaný o Politike a všetkých postupoch a procesoch z nej vyplývajúcich počas prvých 3 týždňov od nástupu do práce. Ak je osoba zapojená priamo do práce s deťmi, bude zároveň zaškolená ohľadom vhodného správania sa počas aktivít, na ktorých sa deti zúčastňujú a prípustného, resp. neprípustného zdieľania informácií o deťoch. Školenie bude obsahovať aj oboznámenie sa s kontaktmi pomoci a podpory pre deti a ich rodiny.

b) KN zabezpečí vhodné školenie pre každého zamestnanca, dobrovoľníka alebo brigádnika podľa pozície a zodpovednosti, ktorá z danej pozície vyplýva.

4.3 Protokol správania

Každý pracovník, člen správnej rady, dobrovoľník, brigádnik, školiteľ alebo konzultant, ktorý príde do priameho styku s deťmi počas aktivít KN, dostane Kódex správania (definovaný v časti 5). Manažment KN určí **Manažéra politiky ochrany práv dieťaťa** (ďalej len Manažér Politiky), ktorý bude zodpovedať za:

- informovanie tímu o politike ochrany práv dieťaťa a implementáciu v rámci organizácie,
- monitorovanie implementácie Politiky a pravidelné informovanie členov správnej rady a tímu nadácie o dosiahnutých pokrokoch,
- prípravu materiálov na školenia o Politike ochrany práv dieťaťa,
- zhromažďovanie a správu informácií o požiadavkách zákona, najlepších praktikách a pod.,
- poskytovanie podpory a pomoci pre iných členov tímu v rámci tematiky ochrany práv dieťaťa.

Meno a kontaktné údaje zodpovednej osoby budú zverejnené a viditeľne umiestnené v kancelárii KN.

Získať informácie o deťoch, vrátane právnych prípadov, budú môcť iba určené osoby, ktorých sa to bezprostredne týka. Všeobecnú zodpovednosť za implementáciu politiky ochrany práv dieťaťa v KN nesie správna rada.

Súčasťou tejto Politiky sú rôzne zoznamy kontroly a procesy, v ktorých sú popísané konkrétne kroky stratégie implementácie ako aj procesy monitorovania, reportovania a hodnotenia. Ochrana detí sa stáva súčasťou rozvoja všetkých programov a projektov KN.

5 KÓDEX SPRÁVANIA

Karpatská nadácia sa týmto zaväzuje chrániť deti pred zneužívaním a vykorisťovaním. KN urobí všetko preto, aby sa predišlo akémukoľvek zneužívaniu, a bude reagovať na podnety detí, ktoré by sa do takej situácie prípadne dostali. KN sa zaväzuje, že bude riešiť každé hlásené obvinenie - či už opodstatnené alebo falošné - bez ohľadu na to, kto dané hlásenie podá, o kom hlásenie je, alebo odkiaľ osoba podávajúca hlásenie pochádza. Tento Kódex správania obsahuje poučenie o štandardoch etického a vhodného správania sa dospelých k deťom, ale i detí navzájom. Prioritou Kódexu je najlepší záujem dieťaťa a je potrebné pri jeho výklade a interpretácii použiť zdravý rozum a transparentnosť v konaní. Cieľom KN je, aby sa dospelí a deti správali k sebe navzájom spôsobom, ktorým budú počas spoločných aktivít všetci chránení a v bezpečí.

Každý zúčastnený by mal:

- vedieť, čo je zneužívanie detí (spracované aj v tejto Politike ochrany práv dieťaťa) a poznať zákonné ustanovenia s tým spojené,
- poznať príznaky zneužívania a hlásiť akékoľvek podozrenie Manažérovi politiky ochrany práv dieťaťa,
- vedieť, kto je Manažér politiky ochrany práv dieťaťa v Karpatskej nadácii,
- poznať zodpovedné osoby a procesy hlásenia podozrenia a postupovať podľa daných krokov,
- rešpektovať základné práva ostatných a postupovať spravodlivo, pravdivo, ohľaduplne a správať sa k iným ľuďom s úctou a rešpektom,

- správať sa ku všetkým deťom rovnako a zapájať ich do aktivít bez rozdielov a diskriminácie,
- aktívne pracovať na tom, aby ku každému človeku pristupoval s rešpektom,
- snažiť sa, aby bol dodržaný vysoký štandard rešpektujúceho prístupu správania sa u seba aj u iných,
- chrániť zdravie, bezpečnosť a blaho seba i iných,
- brať na vedomie riziko vekovo zmiešaných skupín detí bez dozoru, kedy môže dôjsť k ohrozeniu mladších detí staršími,
- brať na vedomie možné šikanovanie sa detí navzájom,
- brať na vedomie, ako deti vnímajú ich slová, správanie a vzťahy,
- zabezpečiť spôsob dohliadnutia na deti, aby mladšie, resp. ohrozené deti boli chránené pred zneužitím staršími deťmi alebo dospelými,
- zabezpečiť prostredie, v ktorom sa deti môžu rozvíjať po osobnostnej, fyzickej, psychickej, sociálnej, morálnej a intelektuálnej stránke,
- podporiť deti i mladých ľudí, aby sa nebáli vyjadriť svoj názor, a ich názor rešpektovať,
- zamedziť a/alebo zabrániť prístupu detí k nevhodnému elektronickému obsahu,
- rešpektovať právo na súkromné informácie za každých okolností,
- zabezpečiť písomný súhlas dieťaťa alebo jeho rodiča/zákonného zástupcu v prípade fotografovania, filmovania alebo spracovania súkromných údajov v rámci aktivity.

Žiadny zúčastnený by nemal:

- zapájať sa do akýchkoľvek foriem sexuálnej aktivity s deťmi,
- správať sa provokatívne alebo nevhodným správaním dať podnet na obvinenie zo zneužívania,
- dovoliť, aby dospelý spal s dieťaťom v jednej izbe alebo posteli sám (okrem prípadu, že rodič/zákonný zástupca dal na to písomné povolenie,)
- deti obliekať, kúpať a inak sa starať o ich osobnú hygienu, ak to už dokážu vykonávať samostatne,
- diskriminovať, znevažovať, zahanbovať, ponižovať deti a spôsobovať akúkoľvek formu psychického týrania detí (napr. vyjadrovať sa spôsobom, ktorý deti uráža a ubližuje im, alebo ukazovať obrázky alebo hovoriť príbehy, ktoré môžu citovo alebo mentálne ublížiť deťom),
- dieťa udrieť alebo mu akýmkoľvek iným spôsobom fyzicky ublížiť,
- správať sa spôsobom, ktorý môže priamo ublížiť dieťaťu, alebo ho vystaviť riziku zneužitia,
- podporovať a obhajovať správanie iných dospelých (pracovníkov, dobrovoľníkov, školiteľov a iných), ktorí by porušovali zásady tohto Kódexu správania,
- zostávať s dieťaťom sám, aby nedal podnet na falošné obvinenia,
- dovoliť deťom, aby sa zapájali do hier so sexuálnym podtónom,
- prejavovať pozornosť deťom spôsobom, ktorý je kultúrne nevhodný alebo inak necitlivý k deťom (bozky, objatia, pohladenie, obtieranie, dotyk a iné);
- vyhľadávať fyzický kontakt s dieťaťom (napríklad držanie sa za ruky), ak podnet neprichádza od dieťaťa resp. ak s tým dieťa nevyjadrilo súhlas,
- navrhovať nevhodný vzťah a podporovať u dieťaťa sympatie a prejavy záujmu o vzťah,
- fotiť, filmovať a žiadať súkromné informácie krem tých, ktoré sú odsúhlasené a potrebné pre aktivity KN,
- nevhodne použiť súkromné informácie o deťoch (napríklad na sociálnych sieťach) okrem odsúhlasených a povolených aktivít KN.

V prípade, že sa objaví akékoľvek podozrenie z porušenia politiky ochrany práv dieťaťa, je potrebné okamžite informovať Manažéra politiky ochrany práv dieťaťa v KN.

6 IMPLEMENTÁCIA

6.1 Stratégia implementácie: Postupy oznamovania

Všetci pracovníci, zamestnanci, dobrovoľníci a brigádnici by mali byť schopní u dieťaťa rozpoznať znaky a prejavy, ktoré naznačujú, že potrebuje pomoc (príloha č. 2). Rozhodnúť sa, či je potrebné toto pozorovanie nahlásiť, môže byť niekedy veľmi ťažké. Z tohto dôvodu uvádzame postupy oznamovania, ktoré pomôžu vhodne reagovať pri zabezpečení ochrany dieťaťa alebo svedkov. Všetky porušenia tejto Politiky (bez ohľadu na to, či ide o podozrenie z porušenia, údajné porušenie alebo porušenie s výpoveďou svedka) je potrebné okamžite nahlásiť Manažérovi politiky ochrany práv dieťaťa v KN, použijúc Správu o ochrane bezpečnosti (príloha č. 3), pričom je potrebné na prvé miesto vždy klásť najlepší záujem dieťaťa a jeho bezpečnosť. Všetky záznamy a správy musia byť uložené na zabezpečenom mieste. Prístup k nim má iba Manažér politiky ochrany práv dieťaťa v KN alebo správca Nadácie. O všetkých hláseniach by mal byť informovaný aj poverený člen správnej rady. V prípade, že niekto upozorní na porušenie zásad bezpečnosti, treba okamžite reagovať - vhodnou pomôckou je skratka metodiky ACT (z angličtiny: Act/Child-Centered/ Time Counts).

Act – konať: ak je podozrenie, že došlo k porušeniu Politiky alebo Kódexu správania, treba okamžite hlásiť podozrenie.

Child-Centered – najlepší záujem dieťaťa: pri rozhodovaní je najdôležitejšie brať do ohľadu najlepší záujem dieťaťa.

Time Counts – čas zohráva dôležitú úlohu: je dôležité zvážiť najvhodnejšie a najefektívnejšie riešenie v čo najkratšom čase, ktoré zabezpečí ochranu dieťaťa.

Ďalším krokom pri rozhodovaní je určiť, či ide o internú alebo externú záležitosť.

Ak ide o internú záležitosť – obvinenie sa týka pracovníka, dobrovoľníka, brigádnika – je na zváženie, či KN bude informovať aj miestne alebo národné orgány. V prípade, že to nutné nie je, je potrebné postupovať podľa procesov stanovených v politike ochrany práv dieťaťa. V prípade, že o nutné je, je potrebné informovať miestne alebo národné orgány a potom postupovať podľa dohodnutých postupov.

Ak ide o externú záležitosť – obvinenie sa týka niekoho mimo KN – je treba zvážiť, do akej miery toto porušenie zasahuje do chodu a narúša princípy fungovania KN a podľa toho postupovať ďalej. Karpatská nadácia sa tiež zaväzuje, že bude s informáciami o podozrení alebo obvinení zaobchádzať dôverne a dodržiavať všetky postupy, berúc ohľad na najlepší záujem dieťaťa, bez ohľadu na to, kto hlásenie podá, o kom hlásenie je alebo odkiaľ osoba podávajúca hlásenie pochádza.

Karpatská nadácia sa zaväzuje, že urobí všetko pre to, aby zabránila ďalšiemu ublíženiu dieťaťa/deťom počas alebo po udalosti, ktorej sa hlásenie týka. KN zároveň, po zvážení dopadu udalosti na dieťa, pomôže vyhľadať odbornú pomoc, napríklad aj v prípade potreby medicínskeho posúdenia zdravotného stavu. Dôležité kontakty na políciu, záchranú službu, sociálnu kuratelku, sociálnych pracovníkov, linky dôvery a iné organizácie alebo osoby, ktoré môžu poskytnúť pomoc, budú zverejnené a k dispozícii (príloha č. 5).

Karpatská nadácia sa zároveň zaväzuje, že bude okamžite kontaktovať rodinných príslušníkov alebo zákonných zástupcov a informovať o udalosti a o poskytnutej pomoci. Následne bude vyhotovená Správa o ochrane bezpečnosti dieťaťa (príloha č. 3). Počas celého procesu sa KN zaväzuje, že bude na prvé miesto klásť najlepší záujem dieťaťa.

V prípade, že sa deti priamo zúčastňujú aktivity alebo stretnutia, budú na začiatku oboznámené s hlavnými bodmi Politiky, Kódexom správania, budú informované o tom, kto je Manažér politiky ochrany práv dieťaťa, a o postupoch pri ohlasovaní podozrenia alebo obvinenia. Všetky informácie budú deťom sprostredkované priateľským a zrozumiteľným spôsobom.

6.2 Stratégia implementácie – interné postupy zabezpečenia ochrany:

Karpatská nadácia okamžite zbaví funkcie každého pracovníka, dobrovoľníka, brigádnika, člena správnej rady, poradcu, školiteľa, ktorý je obvinený z porušenia Politiky, až kým nebudú známe výsledky vyšetrovania. KN si vyhradzuje právo prijať akékoľvek disciplinárne opatrenia v prípade dokázania viny a konať podľa daných opatrení, vrátane podania hlásenia na políciu.

Vyšetrovanie má byť uzavreté správcom KN a odovzdané menovanému členovi správnej rady, ktorý rozhodne a navrhne vhodné riešenie. Rozhodnutie o akýkoľvek záveroch vyšetrovania bude odovzdané obvinenej osobe v písomnej forme.

Trestné činy budú ďalej postúpené polícii.

7 USMERNENIA V KOMUNIKÁCIÍ A V KOMUNIKÁCIÍ S MÉDIAMI

Táto časť politiky ochrany práv dieťaťa obsahuje usmernenia pre pracovníkov KN v komunikácii s verejnosťou alebo médiami o práci KN alebo práci partnerov KN. Obsahuje základné princípy ochrany bezpečnosti detí v každej situácii, ako aj iné špecifické usmernenia, ktoré musia dodržiavať zamestnanci KN, ale aj fotografi, filmári, novinári atď., ktorí sa zúčastnia akcií organizovaných KN. Usmernenia zahrnuté v tejto Politike sú použiteľné a relevantné vo všetkých formách komunikácie, sociálne siete nevynechávajú.

Kvôli bezpečnosti detí je za každých okolností nevyhnutné získať Informovaný súhlas podpísaný rodičom alebo zákonným zástupcom, v ktorom súhlasia s použitím fotografií a výpoveďami detí v médiách alebo publikáciách (príloha č. 4).

7.1 Princípy

KN sa zaväzuje, že bez ohľadu na formu komunikácie bude rešpektovať práva a dôstojnosť každého dieťaťa za každých okolností, berúc do úvahy jeho najlepší záujem. KN nebude používať ponižujúce alebo diskriminujúce vyjadrenia.

V tejto časti sa nachádzajú usmernenia ohľadom použitia fotografií, filmov alebo príbehov detí za účelom komunikácie s verejnosťou a médiami, pričom dôvodom usmernení je chrániť deti a súkromné informácie o nich. V niektorých prípadoch sa obeťami zneužívania stali práve deti, o ktorých sa písalo v médiách alebo propagačných materiáloch.

KN sa zaväzuje v komunikácii dodržiavať nasledovné princípy:

Princíp dôstojnosti – dôstojnosť dieťaťa musí byť zachovaná za každých okolností. Vyjadrenia nesmú degradovať, diskriminovať alebo znevažovať dieťa. Deti majú byť počas fotografovania vhodne oblečené a nemajú sa objavovať na fotografiách v pózach, ktoré by mohli byť vnímané ako sexuálne provokatívne.

Princíp správnosti – informácie o deťoch nesmú byť zmanipulované a skreslené, napríklad z dôvodu vyvolania senzácie. Príbehy a fotografie by mali vyvážené hovoriť o živote detí a okolnostiach alebo negatívach, ktorým čelia, ako aj o zmenách a pokroku detí. V komunikácii sa treba vyhýbať zovšeobecňovaniu, ktoré neodzrkadľuje danú situáciu. Nemali by byť používané fotografie, ktoré neznázorňujú priamo daný príbeh alebo udalosť, a sú vytrhnuté z kontextu.

Princíp zachovania súkromia – KN sa zaväzuje, že nebude používať žiadne informácie o deťoch, ktorých zverejnenie by mohlo vystaviť deti riziku alebo viesť k odhaleniu ich súkromia a identity.

KN sa zároveň zaväzuje, že:

- a) bude vždy používať iba prvé meno dieťaťa, dohliadať, aby nebola zverejnená adresa dieťaťa, názov a adresa školy, ktorú dieťa navštevuje, alebo iné informácie ohľadom bydliska, ak nebolo dohodnuté inak so zákonným zástupcom a dieťaťom. V prípade, že je nevyhnutné chrániť bezpečnosť dieťaťa, bude použité zmenené meno.
- b) bude bezpečne uchovávať všetky získané informácie o dieťati a fotografie detí (vrátane tých uchovaných v počítači). Prístup k informáciám budú mať iba tie osoby, ktoré sú priamo zapojené do daného programu, projektu alebo aktivity.
- c) bude reprezentovať vo svojich publikáciách a videách široké spektrum detí: chlapcov, dievčatá, deti v rôznom vekovom rozpätí, deti rôznych národností, etnických skupín a schopností. KN zabezpečí, aby sa v publikáciách objavili deti z rôznych skupín a krajín, podľa toho, kde má KN svoje činnosti.

7.2 Informovaný súhlas

Je nevyhnutné vyžiadať si podpísaný informovaný súhlas, skôr ako deti fotíme alebo nahrávame videá o ich živote, ktoré plánujeme použiť v publikáciách alebo iných prezentačných materiáloch. Znamená to, že deti sú informované o tom, ako a kde budú fotografie alebo informácie spracované a publikované. Taktiež sú informované o tom, že s tým nemusia súhlasiť a že informácie o ich bydlisku alebo iné súkromné údaje budú zmenené alebo zamlčané. Na zverejnenie prvého mena dieťaťa je taktiež potrebný súhlas dieťaťa alebo jeho zákonného zástupcu.

Tento súhlas je platný iba s podpísaným a vyplneným Informovaným súhlasom (príloha č. 4), ktorý podpíše dieťa a rodič/zákonný zástupca. V prípade, že to nie je možné, súhlas podpíše predstaviteľ organizácie, ktorá dieťa zastupuje. Je dobre, keď o súhlas požiada organizácia, ktorá s deťmi priamo pracuje, lebo v tom prípade sa dieťa alebo rodič/zákonný zástupca cíti slobodnejší v prípade odmietnutia.

Informovaný súhlas a iné formuláre bude KN archívovať na bezpečnom mieste. Napriek získaniu písomného súhlasu, je potrebné znova, priamo počas aktivity, overiť súhlas detí s účasťou na fotografovaní/natáčaní a pod.

7.3 Vedenie rozhovoru s dieťaťom

Vedenie rozhovoru s deťmi si vyžaduje ovládanie určitých zručností a dodržiavanie základných princípov, aby pri rozhovore boli rešpektované práva detí a zachovaná ich dôstojnosť.

Informovaný súhlas – okrem základných informácií a súhlasu by mal obsahovať aj prehľad tém, o ktorých sa s dieťaťom bude hovoriť a uistenie, že sa dieťa kedykoľvek môže rozhodnúť odmietnuť pokračovanie rozhovoru. Osoba, ktorá rozhovor robí, by sa mala hneď na začiatku rozhovoru uistiť, či dieťa rozumie podmienkam rozhovoru a svojim právam.

Zabezpečenie podpory – počas rozhovoru by mala byť prítomná osoba, ktorú dieťa dobre pozná. Ak je to možné, dieťa by si samo malo určiť osobu, ktorá sa rozhovoru zúčastní.

Rešpektovanie práva povedať NIE – je potrebné uistiť dieťa, že nemusí odpovedať na otázky, ak sa cíti nepríjemne, a kedykoľvek môže svoj súhlas odvolať.

Pohlavie – je dôležité uvedomiť si, že dievčatá a chlapci majú iné potreby a zväžiť, či rozhovor bude robiť muž alebo žena. Zároveň je dôležité zväžiť témy rozhovoru z pohľadu pohlavia.

Rešpektovanie práva na informácie – ak je potrebné rozhovor zapisovať alebo nahrávať, treba o tom dieťa informovať vopred a požiadať ho o súhlas.

7.4 Návšteva fotografov, filmových štábov, novinárov a iných osôb

Pri návšteve fotografov, filmových štábov, novinárov alebo iných osôb počas programov, projektov a aktivít KN je potrebné prihliadať na nasledovné:

- a) Novinári, fotografi/filmový štáb musia byť oboznámení s politikou ochrany práv dieťaťa KN skôr, ako sa stretnú s deťmi, ktoré budú fotografovať, nahrávať alebo sa s nimi rozprávať. Zároveň podpíšu Záväzné vyhlásenie dodržiavať podmienky a princípy stanovené v tejto Politike.
- b) Je potrebné zabezpečiť, aby deti nezostali s novinármi, fotografmi a i samé bez dozoru. Zodpovedný pracovník KN má byť prítomný počas celej doby.
- c) Deti, rodičia/zákonní zástupcovia budú informovaní o spôsobe zverejnenia fotografií, filmu alebo vyjadrení dieťaťa a KN získa ich súhlas s použitím získaného materiálu.
- d) Je dôležité, aby kópie fotografií, filmov alebo vyjadrení boli zaslané organizáciám, s ktorým KN spolupracuje a následne preposlané deťom.
- e) Z dôvodu ochrany bezpečnosti dieťaťa novinár alebo fotograf musí oboznámiť KN, ako bude získaný materiál použitý. KN si vyhradzuje právo nepovoľiť zverejnenie materiálov v prípade, že ide o porušenie niektorých princípov a podmienok politiky ochrany práv dieťaťa.
- f) Ak budú materiály využívané aj inými organizáciami, je potrebné pod fotografiou uviesť: Karpatská nadácia/meno fotografa © a nadpis fotografie.

8 ZODPOVEDNOSŤ: MONITOROVANIE A HODNOTENIE POLITIKY OCHRANY PRÁV DIEŤAŤA

Cieľom monitorovania a hodnotenia politiky ochrany práv dieťaťa je poučiť sa zo skúseností a poskytnúť informácie osobám, ktoré budú prehodnocovať Politiku a riešiť jej prípadné zmeny.

KN bude pravidelne monitorovať implementáciu Politiky a jej procesov. Zároveň bude zaznamenávať progres, dodržiavanie a prípadné poučenia z praxe, o ktorých bude Manažér politiky ochrany práv dieťaťa informovať správnu radu raz ročne. Monitorovanie a hodnotenie bude zabezpečené pravidelnou kontrolou, či sú všetky princípy dodržiavané a bezpečnosť detí zaručená. Kontrola bude vykonaná formou prieskumu medzi zamestnancami KN, dobrovoľníkmi a brigádnikmi, v ktorom sa budú môcť vyjadriť, či sú všetky štandardy stanovené v Politike dodržiavané, efektívne, a či je na ich zlepšenie potrebné niečo zmeniť.

Okrem všeobecného monitorovania a hodnotenia je potrebné urobiť i reaktívne hodnotenie, pre prípad, že dôjde k porušeniu Politiky, a na základe tohto hodnotenia KN zváži prípadné zmeny v Politike alebo v spôsobe oznamovania a hlásenia jej porušenia.

Zároveň každé tri roky prebehne vnútorné hodnotenie Politiky a jej dodržiavania a výsledky odsúhlasí správna rada.

Príloha č. 1: Závazné vyhlásenie súhlasu s politikou ochrany práv dieťaťa Karpatskej nadácie

Ja, dolu podpísaný/á ..... záväzne vyhlasujem, že som si prečítal/a a plne porozumel/a štandardom a usmerneniam uvedeným v Politike ochrany práv dieťaťa Karpatskej nadácie. Súhlasím so všetkými uvedenými princípmi a uvedomujem si dôležitosť implementácie a presadzovania Politiky ochrany práv dieťaťa, jej štandardov, procesov a postupov a zaväzujem sa ich dodržiavať počas celej doby mojej spolupráce s Karpatskou nadáciou. Zároveň beriem na vedomie, že svojím súhlasom dávam Karpatskej nadácii právo:

- skontrolovať záznamy v registri trestov priamo súvisiace s prácou s deťmi
- vyžiadať si podpísané Čestné vyhlásenie o akomkoľvek odsúdení v trestnom konaní alebo rehabilitovanom treste
- vyžiadať si vyhlásenie o možnom vyšetrovaní alebo obvineniach voči mne v súvislosti s bezpečnosťou detí
- vyžiadať si dva osobné posudky

.....
(meno)

.....
(zamestnanie/pozícia)

.....
(podpis)

.....
(dátum a miesto)

Osobný posudok

Prosím, uveďte meno, adresu a kontaktné údaje dvoch osôb, ktoré vás poznajú viac ako dva roky a nie sú rodinnými príslušníkmi, aby poskytli posudok vašej osoby.

Meno: .....

Adresa: .....

Mobil: .....

E-mail: .....

Meno: .....

Adresa: .....

Mobil: .....

E-mail: .....

Čestné vyhlásenie o bezúhonnosti

Boli ste už niekedy právoplatne odsúdený/á za úmyselný trestný čin?

ÁNO

NIE

Ak áno, prosím, uveďte okolnosti a podrobnosti všetkých odsúdení, vrátane rehabilitovaných. Zároveň, prosím, uveďte prípadné vyšetovanie alebo obvinenia, ktoré boli vznesené voči vašej osobe.

Karpatská nadácia sa zaväzuje chrániť vami poskytnuté dôverné informácie, ktoré budú bezpečne uložené menovaným Manažérom politiky ochrany práv dieťaťa v KN, ktorý zároveň zvaží, do akej miery predstavujú ohrozenie princíпов Politiky ochrany práv dieťaťa.

Bol som poučený, že v prípade podania nepravdivého čestného prehlásenia môžem byť stíhaný za priestupok na základe § 39 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Príloha č. 2: Rozpoznávanie prejavov násillia

Rozpoznávanie prejavov násillia páchaného na deťoch je veľmi zložitá veca neexistuje jednoduchý návod na rýchle a ľahké odhalenie. Existujú určité náznaky, ktoré môžu vzbudiť podozrenie, treba ich však hodnotiť veľmi opatrne. Netreba automaticky vyhlásiť, že v tom prípade ide o zneužívanie. Rovnako dôležité je uvedomiť si, že ak nejaké náznaky spozorujeme, treba o nich oboznámiť Manažéra Politiky ochrany práv dieťaťa čo najskôr, aby sa v prípade dokázaného zneužitia prijali opatrenia v súlade s politikou ochrany práv dieťaťa.

Možné prejavy a následky fyzického násillia:

- modriny, popáleniny, vyklbenie, pohryznutia, rezné rany,
- nepravdepodobné vysvetlenia zranení,
- odmietanie hovoriť o zraneniach,
- odťahnutie sa pri fyzickom kontakte,
- odmietanie odhaliť ruky a nohy v horúcom počasí,
- odmietanie zapojiť sa do aktivít (ako napr. šport), ktoré si vyžadujú vyzlečenie vrchného oblečenia,
- strach z návratu domov alebo z kontaktu s rodičmi,
- prejavy nedôvery a obozretnosti voči dospelým,
- sebapoškodzujúce správanie,
- agresivita voči iným,
- pasivita a časté sťažovanie sa,
- opakované úteky.

Možné prejavy psychického násillia:

- nepriaznivý alebo oneskorený psychický, kognitívny a emocionálny vývin,
- bojzlivosť,
- omeškaný vývin reči alebo náhla zmena či porucha reči,
- strach z nových situácií,
- nízka sebaúcta,
- nevhodné citové prejavy/reakcie na situácie,
- extrémna pasivita a/alebo agresivita,
- užívanie drog a alkoholu,
- opakované úteky,
- patologické kradnutie.

Možné prejavy zanedbávania:

- častý hlad,
- vyberanie jedla zo smetných košov, krádež a skrývanie jedla,
- nedostatočná osobná hygiena,
- častá únava,
- nevhodné oblečenie (napr. letné oblečenie v zime),
- časté meškanie do školy, na aktivity alebo absencia ,
- neriešené zdravotné problémy,
- nízka sebaúcta,
- nedostatočné spoločenské návyky,
- patologické kradnutie,
- užívanie drog a alkoholu.

Možné prejavy sexuálneho zneužívania:

- veku neprimerané sexuálne správanie alebo vyjadrovanie sa,
- nočné močenie a špinenie,
- bolesti análneho otvoru alebo pohlavných orgánov,
- problémy s nespavosťou,
- strach zostať osamote s dospelým,
- sexuálna promiskuita,
- extrémne riskovanie u adolescentov.

Možné obavy v správaní u dospelých:

- osoba, v ktorej prítomnosti sa správanie dieťaťa viditeľne mení – stáva sa utiahnutým, ustráchaným, je v strese, stáva sa podráždeným,
- osoba, ktorá žiada dieťa, aby klamalo alebo niečo tajilo,
- osoba, ktorá poruší ktorýkoľvek z princípov Politiky ochrany práv dieťaťa alebo Kódexu správania,
- osoba, ktorá navrhne súkromnú komunikáciu s dieťaťom e-mailom, telefonicky alebo osobne.

Príloha č. 3: Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti

Ak máte podozrenie, že je nejaké dieťa ohrozené, prosím vyplňte toto hlásenie, berúc na vedomie, že je potrebné nahlásiť ho (ústne alebo písomne) Manažérovi politiky ochrany práv dieťaťa v rovnaký deň, ako k podozreniu dôjde. Vzhľadom na urgentnosť situácie môžete toto hlásenie vyplniť pred alebo po tom, ako kontaktujete Manažéra politiky ochrany práv dieťaťa Karpatskej nadácie. Toto hlásenie použite aj v prípade, že chcete oznámiť nehodu alebo udalosť porušenia bezpečnosti. Nehodu chápeme ako neplánovanú situáciu, ktorá spôsobila zranenie alebo mohla spôsobiť zranenie alebo poškodenie majetku, respektíve znečistenie okolia. Udalosť porušenia bezpečnosti chápeme ako nepríjemnú alebo nezvyčajnú udalosť.

Z dôvodu ochrany dôvernosti prosím vyplňte a podpíšte toto hlásenie bez toho, aby ste oboznamovali niekoho iného než Manažéra politiky ochrany práv dieťaťa KN, ktorý toto hlásenie uschová na bezpečnom mieste.

1. Informácie o vás

Meno: .....

Zamestnanie/pozícia: .....

Organizácia, pre ktorú pracujete: .....

Vzťah k dieťaťu: .....

Kontakt: .....

Tel.č.: .....

e-mail: .....

2. Informácie o dieťati:

Meno: .....

Pohlavie: .....

Vek: .....

Adresa: .....

Rodič/zákonný zástupca: .....

Bola poskytnutá zdravotná pomoc? Kto poskytol zdravotnú pomoc? .....

Hospitalizácia?

ÁNO

NIE

Ak áno, v ktorej nemocnici: .....

3. Informácie o podozrení alebo udalosti

Ide v tomto prípade o:

- podozrenie, ktoré máte ohľadom ohrozenia dieťaťa?
- udalosť, ktorej ste boli svedkom?
- udalosť, o ktorej vás informovala tretia osoba?

Ak vás informoval niekto iný, prosím napíšte, v akom vzťahu je táto osoba k dieťaťu, ktoré bolo ohrozené:
Čo sa stalo? Popíšte okolnosti, za akých sa udalosť odohrala (kde/kedy/kto...) a príčiny (prečo/ako...).

.....
.....
.....
.....

Prosím jasne odlíšte fakty od predpokladov, pozorovania atď. (napríklad subjektívne spozorovanie prejavov emocionálneho stavu dieťaťa alebo zranení).

.....
.....
.....
.....

Povedalo vám dieťa alebo niekto iný ešte niečo relevantné ohľadom prípadu a ak áno, ako ste zareagovali (prosím nenavádzajte dieťa k odpovedi, zaznamenajte iba skutočné vyjadrenie dieťaťa)?

.....
.....
.....
.....

Dátum, čas a miesto údajnej udalosti: .....

Meno údajného páchatel'a (ak ide o spáchanie činu): .....

Boli pri údajnej udalosti prítomné aj iné deti alebo staršie osoby? .....

Sú ohrozené aj iné deti? .....

Ako ste reagovali a čo ste urobili?

.....
.....
.....
.....

Podpis: .....

Dátum: .....

Vyplní Manažér politiky ochrany práv dieťaťa Karpatskej nadácie:

Nehoda/udalosť bola vyšetovaná?:   ÁNO   NIE

Bude potrebná písomná správa z vyšetovania?:   ÁNO   NIE

Z dôvodu ďalšieho vyšetovania a určenia pôvodu nehody alebo udalosti, by bolo vhodné získať výpovede ďalších svedkov. Sem uveďte údaje o svedkoch, ich výpovede alebo iné doplnkové informácie:

.....

.....

.....

.....

.....

Príloha č. 4: Informovaný súhlas

Osobné údaje a údaje pre prípad núdze

Meno a vek: .....

Telefónne číslo (mobil): .....

E-mail: .....

Zúčastňujete sa ..... (aktivita) dobrovoľne?

ÁNO NIE (prosím označte svoju odpoveď)

Trpíte alergiami?

ÁNO NIE

Ďalšie informácie: .....

Je nejaká oblasť, v ktorej by sme vám mohli počas tejto akcie pomôcť (ak máte nejaké telesné postihnutie/psychické ochorenie/ problémy v komunikácii/nízke sebavedome a i.)?

ÁNO NIE

Ďalšie informácie: .....

Môžeme praviť niečo, čím vám umožníme plnohodnotne sa zapojiť do akcie?

ÁNO NIE

Ďalšie informácie: .....

Beriete nejaké lieky, o ktorých by sme mali vedieť?

ÁNO NIE

Ďalšie informácie: .....

Máte špeciálne požiadavky alebo potreby týkajúce sa stravy?

ÁNO NIE

Ďalšie informácie: .....

Kontaktné osoby pre prípad núdze. Je dôležité, aby ste tento formulár vypnili dôkladne.

Osoba 1

Meno: .....

Vzťah k Vám: .....

Telefónne číslo (mobil): .....

Osoba 2

Meno: .....

Vzťah k Vám: .....

Telefónne číslo (mobil): .....

Súhlasíte, aby vám v prípade núdze bola poskytnutá pomoc (hospitalizácia, zubné ošetrovanie, resp. podanie anestézie)?

ÁNO NIE

Ďalšie informácie: .....

Súhlas: .....

Podpis: .....

Miesto: .....

Dátum: .....

Ak máte menej ako 18 rokov, prosíme rodiča alebo zákonného zástupcu, aby vyplnil formulár a svojím podpisom potvrdil svoj súhlas.

Dieťa/osoba mladšia ako 18 rokov:

- sa môže zúčastniť (aktivity/udalosť/stretnutie a i.),
- sa môže zúčastniť na aktivite, ktorá bude zaznamenaná médiami,
- bolo/a informovaná o cieľoch danej akcie, slobodnom rozhodnutí zúčastniť sa a veku primeranej anonymite,
- bolo/a informovaná, že sa môže kedykoľvek rozhodnúť nepokračovať v aktivite bez akýchkoľvek následkov,
- môže mu/jej v prípade núdze byť poskytnutá zdravotná pomoc podaná odborníkom.

Meno a priezvisko: .....

Miesto: .....

Podpis: .....

Vzťah k dieťaťu/mladej osobe: .....

Dátum: .....

Informovaný súhlas dieťaťa s použitím údajov v médiách

Chceme sa uistiť, že súhlasíš s použitím tvojich údajov, fotiek a vyhlásení v médiách.

Karpatská nadácia v tomto čase propaguje ..... (aktivity/program a i.).

Tvoje fotky a/alebo vyjadrenia použijeme na zverejnenie týchto aktivít.

Týmto spôsobom oboznamujeme verejnosť s ..... (aktivity).

Súhlasíš:

- aby fotky, audio a video nahrávky, v ktorých sa objavíš, tvoj umelecký výtvor alebo vyjadrenie boli použité na našej web stránke, v sociálnych médiách, na letáčkoch, publikáciách alebo v iných formách verejnej prezentácie našej práce a práce iných organizácií, ktoré pomáhajú deťom a mladým ľuďom?

Prosím, zakrúžkuj svoju odpoveď: ÁNO   NIE

- aby sme nahrali tvoje vyjadrenia a použili ich pri propagácii našich programov, projektov a aktivít?

Prosím, zakrúžkuj svoju odpoveď: ÁNO   NIE

- aby sme použili tvoje meno pri zdieľaní vyššie uvedeného obsahu (danej aktivity sa môžeš zúčastniť bez ohľadu na to, či súhlasíš s použitím svojho mena)?

Prosím, zakrúžkuj svoju odpoveď: ÁNO   NIE

- aby ťa oslovili novinári a urobili s tebou rozhovor počas ..... (aktivity) a použili fotografie alebo video/audio nahrávky na ktorých sa objavíš (počas všetkých rozhovorov s médiami ťa bude sprevádzať dospelý, ktorý s tebou príde a zamestnanec KN (máš právo neodpovedať na otázky s ktorými nesúhlasíš, alebo sa k nim nechceš vyjadriť)?

Prosím, zakrúžkuj svoju odpoveď: ÁNO   NIE

Podpis: .....

Miesto: .....

Dátum: .....

Príloha č. 5: Dôležité kontakty

Karpatská nadácia

Letná 27
040 01 Košice
Tel: 055 622 1152
E-mail: info@karpatskanadacia.sk
www.karpatskanadacia.sk

Manažérka politiky ochrany práv dieťaťa

Mgr. Nora Čéplóová, nora.ceploova@karpatskanadacia.sk, 0907 027 833

Správca nadácie

Laura Dittel, laura.dittel@karpatskanadacia.sk

Menovaný člen správnej rady

PhDr. Jana Knežová, PhD.

Telefónna Linka detskej istoty: 116 111 (bezplatná, anonymná, nonstop pre celé Slovensko)
Internetová on-line poradňa IPčko: www.ipecko.sk (bezplatná, anonymná, nonstop pre celé Slovensko)

Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia páchaného na deťoch:

Detstvo bez násilia - www.detstvobeznasilia.gov.sk

Internetová stránka pre vyhľadanie rôznych druhov pomoci podľa regiónov:

- Orgány sociálnoprávnej ochrany detí
  - Centrá pre matky s deťmi
  - Krízové centrá pre deti
- Poradenstvo - diagnostika - terapia

Záchranná služba, polícia, hasiči: 112

Záchranná služba: 150, 112

Polícia: 158, 112

Hasičská služba: 155, 112

Horská záchranná služba: 18 300